

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

עין משפט
נר מצוה

מ.

תבא א מיי פ"ב מהל'
ע"ז הלכה ד סמנ
לאזין טו:
תבב ב טו"ט פ"ב פ"י
רבע סעי' א:
תבג ג סמנ לאזין ג:

ויעשה מה שרבו הפין. פי' ר"ח ח"ו שהותר לו לעזור עזירה אלא כך אמר ר' אלעאי גיגית דרכים והאכסנאות ולנישת שחורים משצדים יזר הרע ומונעים אדם מן העזירה א"ט:

אין מקפין בחיולו השם. פרי"ח משנה במסכת אבות ושם היינו ה' דמנן (פ"ד מ"ד) כל המחלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי^ב אבל לשון מקפין קשה ושמא ברמיחא היא אף על גב דאומר תנן:

תלמוד

תורה אור השלם
1. קרבו ?? מלאכי גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו:
2. כבוד את אביך ואת אמך כאשר צוך ?? אלתיך ולמען יאריךך ימך ולמען ייטב לך על האדמה אשר ?? אליךך נתן לך: דברים ה טו
3. רדף צדקה וחסד ומצא חיים צדקה וְבָבוּד: משילי כא טב
4. סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורחמים:
5. לא יאכה את ?? אליךך לשמע בקולו ולדבוק בו פי הוא חייך ואריך ימך לשבת על האדמה אשר נשבע ?? לאבתך לאברהם ליצחק וליעקב לתת לקה: דברים ל כ
6. שלח השלח את האם ואת הבנים חקח לך למען ייטב לך והארצת דברים: כב כ
7. אמרו צדיק פי טוב בי פרי מעלליהם יאכלו: ישעיהו ג י
8. אוי לרשע רע בי גמול דין ועשה לו: ישעיהו ג יא
9. ויאכלו מפרי דרבם וממעצותיהם ישבעו: משילי לא א
10. אז נדברו ידאי ?? איש אל רעהו ויקשב ?? וישמעו וקרבט ספר זכרון לכן ידאי ?? ולחשבו שמו: מלאכי ג טו
11. און אם ראיתי בלבי לא נשבעו אדני: תהלים טו ט
12. שמעי הרצן הזה אנכי מביא רעה אל העם הזה פרי מחשבותם פי על דברי מלא הקשבו ותקרתו וקראו ביה: ירמיהו ו ט
13. למען תפש את בית ישראל בבלבם אשר גורו מעלי בגלגליתם בבלם: יחזקאל יד ה
14. ואתם בית ישראל מה אמר אדני ?? איש לגלויו לבו עבדו ואחר אם אינכם שמעים אלי ואת שם קדשי לא תחלשו עוד בקנותיכם ובגלגליתם: יחזקאל כ ט

צערתיך רב כהנא הוה קמובין דיקולו תבעתיה ההיא מטרוניתא אמר לה איזיל איקשיש נפשאי סליק ומאגרא לארעא אתא אליהו קבליה אמר ליה אמרתהן ארבע מאה פרסי א"ל מי גרם לי לאו עניותא יהב ליה שיפא דדינתי: רמי ליה רבא לרב נחמן^ו תנן אלו דברים שאדם עושה אותן ואוכל פירותיהן בעולם הזה והקרו קיימת לו לעולם הבא אלו הן כיבוד אב ואם וגמילות חסדים והבאת שלום שבין אדם לחבירו ותלמוד תורה כנגד כולם בכיבוד אב ואם כתיב^ז למען יאריךון ימך ולמען ייטב לך בגמילות חסדים כתיב^ח רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד ובהבאת שלום כתיב^ט בקש שלום ורדפו ו"א ר אבהו אתיא רדיפה רדיפה כתיב הכא בקש שלום ורדפו וכתיב התם רודף צדקה וחסד בתלמוד תורה כתיב^י כי הוא הייך ואורך ימך^י בשילוח הקן נמי כתיב^{יא} למען ייטב לך והארכת ימים ליתני נמי הא^{יב} תנא ושייר תני תנא^{יג} אלו דברים ואת אמרת תנא ושייר אמר רבא רב אידי אסברא לי^{יד} אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו וכי יש צדיק טוב ויש צדיק שאינו טוב אלא טוב לשמים ולבריות זהו צדיק טוב לשמים^{טו} ורע לבריות זהו צדיק שאינו טוב כיוצא בדבר אתה אומר^{טז} אוי לרשע רע כי גמול דיו יעשה לו וכי יש רשע רע ויש שאינו רע אלא רע לשמים ורע לבריות הוא רשע רע רע לשמים ואינו רע לבריות זהו רשע שאינו רע: והזכות יש לה קרו ויש לה פירות שנאמר אמרו צדיק כי טוב וגו' עבירה יש לה קרו ואין לה פירות שנאמר אוי לרשע רע וגו' ואלא מה אני מקיים^{טז} ויאכלו מפרי דרכם ומומעצותיהם ישבעו עבירה שעושה פירות יש לה פירות ושאלו עושה פירות אין לה פירות מחשבה טובה^{טז} מצרפה למעשה שנאמר^{יז} אז נדברו ידאי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו^{יח} מאי ולחושבי שמו אמר רב אסי אפילו חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה^{יט} מחשבה רעה אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה שנאמר^{יח} און אם ראיתי בלבי לא ישמע ה' ואלא מה אני מקיים^{יט} הנני מביא אל העם הזה רעה פרי מחשבותם מחשבה שעושה^כ פרי הקב"ה מצרפה למעשה שאין בה פרי אין הקב"ה מצרפה למעשה ואלא הא דכתיב למען^{כא} תפוש את [בית] ישראל בלבם אמר רב אחא בר יעקב ההוא בעבודת כוכבים הוא דכתיב^{כב} דאמר מר^{כג} חמורה עבודת כוכבים שכל הכופר בה כמורה בכל התורה כולה עולא אמר כדרב הונא^{כד} דאמר רב הונא כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו הותרה לו סלקא דעתך אלא געשית לו כהיתר אמר רבי אבהו משום רבי חנינא נוח לו לאדם שיעבור עבירה בסתר ואל יחלל שם שמים בפרהסיא שנאמר^{כה} ואתם בית ישראל כה אמר ה' איש גילוליו לבו עבדו [ואחר] אם אינכם שומעים אלי ואת שם קדשי לא תחללו^{כז} אמר רבי אלעאי הזקן אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורים ויתכסה שחורים ויעשה כמו שלבו הפך ואל יחלל שם שמים בפרהסיא איני^{כח} והתניא^{כט} כל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם^ל מה היא רבה אומר יזה המסתכל בקשת רב יוסף אומר זה העובר עבירה בסתר לא קשיא הא דמצי כייף ליצירה והא דלא מצי כייף ליצירה תנן התם^{לא} אין מקפין בחיולו השם אחד שוגג ואחד מזיד מאי אין מקפין אמר מר זוטרא שאין עושים כהנווני מר בריה דרבנא אמר לומר שאם היתה שקולה מכרעת: ט"ד לעולם

מראה

6. גושאי קיסר שמרוני כל הלילה אמרו ליה שמא דבר ערוה בא לידך וניצלת הימנו דתניא כל הבא דבר ערוה לידו וניצל הימנו עושין לו נס וגבורי כה עושי דברו לשמוע בקול דברו כגון רבי צדוק וחביריו ר' צדוק תבעתיה ההיא מטרוניתא אמר לה חלש לי ליבאי ולא מצינא איבא מידי למיכל אמרה ליה איבא דבר טמא אמר לה מאי נפקא מינה דעביד הא אכול הא שגרת תגורא קא מנחא ליה סליק ויתב בגווה אמרה ליה מאי האי אמר לה דעביד הא נפיל בהא אמרה ליה אי ידעי כולי האי לא צערתיך רב כהנא הוה קמובין דיקולו תבעתיה ההיא מטרוניתא אמר לה איזיל איקשיש נפשאי סליק ומאגרא לארעא אתא אליהו קבליה אמר ליה אמרתהן ארבע מאה פרסי א"ל מי גרם לי לאו עניותא יהב ליה שיפא דדינתי: רמי ליה רבא לרב נחמן^ו תנן אלו דברים שאדם עושה אותן ואוכל פירותיהן בעולם הזה והקרו קיימת לו לעולם הבא אלו הן כיבוד אב ואם וגמילות חסדים והבאת שלום שבין אדם לחבירו ותלמוד תורה כנגד כולם בכיבוד אב ואם כתיב^ז למען יאריךון ימך ולמען ייטב לך בגמילות חסדים כתיב^ח רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד ובהבאת שלום כתיב^ט בקש שלום ורדפו ו"א ר אבהו אתיא רדיפה רדיפה כתיב הכא בקש שלום ורדפו וכתיב התם רודף צדקה וחסד בתלמוד תורה כתיב^י כי הוא הייך ואורך ימך^י בשילוח הקן נמי כתיב^{יא} למען ייטב לך והארכת ימים ליתני נמי הא^{יב} תנא ושייר תני תנא^{יג} אלו דברים ואת אמרת תנא ושייר אמר רבא רב אידי אסברא לי^{יד} אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו וכי יש צדיק טוב ויש צדיק שאינו טוב אלא טוב לשמים ולבריות זהו צדיק טוב לשמים^{טו} ורע לבריות זהו צדיק שאינו טוב כיוצא בדבר אתה אומר^{טז} אוי לרשע רע כי גמול דיו יעשה לו וכי יש רשע רע ויש שאינו רע אלא רע לשמים ורע לבריות הוא רשע רע רע לשמים ואינו רע לבריות זהו רשע שאינו רע: והזכות יש לה קרו ויש לה פירות שנאמר אמרו צדיק כי טוב וגו' עבירה יש לה קרו ואין לה פירות שנאמר אוי לרשע רע וגו' ואלא מה אני מקיים^{טז} ויאכלו מפרי דרכם ומומעצותיהם ישבעו עבירה שעושה פירות יש לה פירות ושאלו עושה פירות אין לה פירות מחשבה טובה^{טז} מצרפה למעשה שנאמר^{יז} אז נדברו ידאי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו^{יח} מאי ולחושבי שמו אמר רב אסי אפילו חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה^{יט} מחשבה רעה אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה שנאמר^{יח} און אם ראיתי בלבי לא ישמע ה' ואלא מה אני מקיים^{יט} הנני מביא אל העם הזה רעה פרי מחשבותם מחשבה שעושה^כ פרי הקב"ה מצרפה למעשה שאין בה פרי אין הקב"ה מצרפה למעשה ואלא הא דכתיב למען^{כא} תפוש את [בית] ישראל בלבם אמר רב אחא בר יעקב ההוא בעבודת כוכבים הוא דכתיב^{כב} דאמר מר^{כג} חמורה עבודת כוכבים שכל הכופר בה כמורה בכל התורה כולה עולא אמר כדרב הונא^{כד} דאמר רב הונא כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו הותרה לו סלקא דעתך אלא געשית לו כהיתר אמר רבי אבהו משום רבי חנינא נוח לו לאדם שיעבור עבירה בסתר ואל יחלל שם שמים בפרהסיא שנאמר^{כה} ואתם בית ישראל כה אמר ה' איש גילוליו לבו עבדו [ואחר] אם אינכם שומעים אלי ואת שם קדשי לא תחללו^{כז} אמר רבי אלעאי הזקן אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורים ויתכסה שחורים ויעשה כמו שלבו הפך ואל יחלל שם שמים בפרהסיא איני^{כח} והתניא^{כט} כל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם^ל מה היא רבה אומר יזה המסתכל בקשת רב יוסף אומר זה העובר עבירה בסתר לא קשיא הא דמצי כייף ליצירה והא דלא מצי כייף ליצירה תנן התם^{לא} אין מקפין בחיולו השם אחד שוגג ואחד מזיד מאי אין מקפין אמר מר זוטרא שאין עושים כהנווני מר בריה דרבנא אמר לומר שאם היתה שקולה מכרעת: ט"ד לעולם

לשון הגמרא מוכיח כן שחולק על פי' מקפין וכו' דתניה למר זוטרא אבל למר בריה דרבנא מה ענין זו ואל זו. טס.

גוון רבי לזוק. שלבש כח לכוף יצרו להתגבר בחפזי קונו: אמר מאי נפקא מינה. דהא מילתא דלא נודמן לי אלא מאכל טמא יש לי ללמוד מאכל דעביד האי הצועל ארמית ראוי למאכל טמא: שגרם סגורא. אותה ארמית הסיקה את הסגור לללות דבר הטמא שס. ואשה גדולה היטה שאין יכול ליפטר ממנה ומסור צידה להורגו: קא מנחא ליה. לאומו זלי צמוכו: נפיל צהא. צבור של גייהנס: אי ידעי. אילו ידעתי שחמור עליכם הדבר כל כך: דיקולו. סלים שנשים נומות שם פלתיכן: אטרחסון. שהייתי צמקין אחר רחוק ד' מאות פרסי: לאו עינושא. צמתיה חס לא העניות לא הורכמי להיות עסקי במלכת נשים: שיפא. שם כלי: דיגרי. וזוכים: יאריךון ימיד. לעולם הבא: ייעז לך. בחיין: ימלא חיים. לעולם הבא לזקה וכבוד בעולם הזה: חייך. בעולם הזה ואורך ימים לעולם הבא: בשלות הקן נמי נו'. וליתנייה: רבי אידי אסברא ליי. אינו דומה לאלו דהקן כוליה הבריות נהנין ממנו ומלא טוב לשמים וטוב לבריות ובהוא כתיב כי פרי מעלליהם יאכלו דהאי קרא כתיב כי טוב כי פרי מעלליו יאכל בחייו אבל בשלות הקן טוב לשמים הוא ואין כאן טוב לבריות ולא כתיב ביה כי פרי מעלליו יאכל והלך לא תנייה גבי אובל פירומיהן בעולם הזה: רע לשמים ורע לבריות. כגון רוצח וגזלן וגנב: רע לשמים ואינו רע לבריות. מנגלה עריות מצוה מועדים^א אובל חלב: אין לו פירות. אין נפרעין ממנו יותר מכדי רשעו: עזירה שעושה פירות. כגון חיילו השם שאדם חשוב עוזר עזירה ואחרים למדין ממנו לעשות^ב כן: מהשנה שעושה פירות. שקיים מתחבתו ועשה: מזרפה למעשה. ונפרעים ממנו אף על פרי מתשכרם בעובר וזונה כתיב כי הדל מהרהר לעשות מזרפת למעשה ואפי' לא עביד לה אין חזרתו לנש שמים אלא שלא הורכך לה כדרך הונא דלמדי נעשית לו כהיתר: לאח שם קדשי לא סהלנו. היינו פרהסיא שהרואה מוולל ככבוד המקום: ילבש שחורים. שלא יראה עלמו ככבודו אולי יך לבבו צדק וגס^ג חס ימטל אין אדם נותן לב לפי שאינו חשוב צענייה לכן ילבש שחורים: אין עושין לה כהנווני. המקיף לאדם פעמים רבות וגובה לא הקפומי יחד אין עושין כך מלמעלה למחללי השם אלא נפרעין מיד: שאם היסה. כך המאונס שקולה יש צאחד העונות חיילו השם מכתיע את הקף לחובה. והאי מקפין לשון עיוני כמו אין מקפין צבועי^ד (חולין דף טז:ו) אקפיהו וצדדו (סס דף ג.) א שמקריב זו אלא זו ומענין אס דומות: לפי

א) פ"ב כהניא ויעי סוכה נג ע"א ויעה"י טס. (ל) לעיל טז: (ט"ז) שנת קמ. פאה פ"א מ"א, א ימנות קט: ד) [נביע] טס"ף: אי כ"ה, ה) אסכה ג. ו"ש"ף, ו) (לעיל טז:). ו) נכמתי: ואינו טוב, ח) מוספתא דפאה פ"א ה"ג אבות ד"רין פסק מ. ט) נכמתי יוסף: הקד"ה"ה, י) נכרות ו. פ"ט [שנת סג. ע"ש] מוספתא דפאה פ"א תנא דבי אלהי פי"ט, ט) (לעיל טז: חולין קמ"ה, ז) [ל"ז] הנה אבוי מצוה רעה אל השם היה פ"י ט"ו, ט) חולין ה. מדרסי. טו. טעוה טז, ז) יומא פ: ע"ש סוטה כב. לעיל כ. מ"ק ס: פ"ט כ"ג. ט) מ"ק יו. תבונה טו, ט) [ל"ז] והמון, ט) [תבונה טו:א], ט) אבות ט"ז (לעיל טז: ט"ז) [לעיל טז: ט"ז], ט) מוספתא קידושין פ"א ה"ה, ט) (ספמיס קית ע"א), א) [עין יומא פי ע"א], ב) [מכאן עד סו"ד' לתת דפתי, והסופי' הש"ל ע"פ ר"י תבונה, א) נביע: שמקריב, ד) ויעי חות' תבונה טו. ד"ה ועשה וכו' השינוי על א"ה.

הנהגות הב"ה

א) נמי מהשנה שעושה פירות חות' וז"כ פ"א מעשה וכן בסמוך.

מוסף רש"י

אתיא רדיפה רדיפה. השלם שכר גדול לבהל שלום שאוכל פירותיה בעולם הזה והקין קיימת לו לעולם הבא כגמילות חסדים דכתיב כיו מלא חיים לזקה בעולם הבא ויבוד בעולם הזה [בבית סג]. תני תנא אלו דברים. דמשמע דוקא [ותנין ד]. שכל הכופר בה כמורה בכל התורה כולה. כהנאי (מסדר טו) וכי תשנו ולא תשאו אל כל המעות האלה וגו' וליפנין הבריות (ת"י) דעבודתם כוכבים מייח (חולין ה) וכע"ז שבעות סס. נעשית לו כהיתר. דומה עניוהי היתר (סו"ד) וכו"ז (סוטה כב). ילך למקום שאין מכירין אותו. אין דעתו נסת עליו ושמא יקל כח יצרו ואלו אס יתפס אף אדם נותן לב לפי שאינו חשוב צענייה, וכן נלבוש שחורים (חולין א) ואולי ואין מכירין אותו שס, ליכא חיילו השם, ואמר לן קודם עשי מה שאני עושה וזה למר דודאי כיון שצלוש שחורים וכו' איך עבר בדבר שאינו פתח מלאן ואליך עבירה (חולין י). ראו לו שלא אכל לעולם. טוב ויפה היה לו אם לא נבא לעולם (תבונה יד). הא דמצי כייף ליצירה. ונוטע על השלם נחמה בפתח חליו מצוי הנגלים. והא דלא מצי כייף ליצירה. וכו' ענין ששם שמים בפרהסיא שנאמר^{כה} ואתם בית ישראל כה אמר ה' איש גילוליו לבו עבדו [ואחר] אם אינכם שומעים אלי ואת שם קדשי לא תחללו^{כז} אמר רבי אלעאי הזקן אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורים ויתכסה שחורים ויעשה כמו שלבו הפך ואל יחלל שם שמים בפרהסיא איני^{כח} והתניא^{כט} כל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם^ל מה היא רבה אומר יזה המסתכל בקשת רב יוסף אומר זה העובר עבירה בסתר לא קשיא הא דמצי כייף ליצירה והא דלא מצי כייף ליצירה תנן התם^{לא} אין מקפין בחיולו השם אחד שוגג ואחד מזיד מאי אין מקפין אמר מר זוטרא שאין עושים כהנווני מר בריה דרבנא אמר לומר שאם היתה שקולה מכרעת: ט"ד לעולם

הרגלים. והא דלא מצי כייף ליצירה. וכו' ענין ששם שמים בפרהסיא שנאמר^{כה} ואתם בית ישראל כה אמר ה' איש גילוליו לבו עבדו [ואחר] אם אינכם שומעים אלי ואת שם קדשי לא תחללו^{כז} אמר רבי אלעאי הזקן אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורים ויתכסה שחורים ויעשה כמו שלבו הפך ואל יחלל שם שמים בפרהסיא איני^{כח} והתניא^{כט} כל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם^ל מה היא רבה אומר יזה המסתכל בקשת רב יוסף אומר זה העובר עבירה בסתר לא קשיא הא דמצי כייף ליצירה והא דלא מצי כייף ליצירה תנן התם^{לא} אין מקפין בחיולו השם אחד שוגג ואחד מזיד מאי אין מקפין אמר מר זוטרא שאין עושים כהנווני מר בריה דרבנא אמר לומר שאם היתה שקולה מכרעת: ט"ד לעולם

מוסף תוספות
א. ויכול לעשות מעשיו מה ירוב חפץ דודאי אין יצור מתגבר עליו. מוס' מנייה טו וע' מוס' ה"ש"ש שחולק ב. אחד שוגג ואחד מזיד בחלול השם. מוס' ה"ש"ש כלומר נפרעים לאלהות ואע"פ שהביאו אותה כאן שלא כשנתנה הכי אורחא דתלמודא בכמה דוכתי. רע"ב"ג. דאין מעשה ועל זולו. טס.

לשון הגמרא מוכיח כן שחולק על פי' מקפין וכו' דתניה למר זוטרא אבל למר בריה דרבנא מה ענין זו ואל זו. טס.